

Beleidsplan Stichting Rutger Jan Schimmelpenninck 2026-2028

Gevestigd Nijenhuizerlaan 11, 7478 PA Diepenheim

1. **Doel stichting:**

Het doel van de stichting, die op 30 november 1995 is opgericht, is “het verwerven, beheren, conserveren en voor wetenschappelijk onderzoek toegankelijk maken van voorwerpen van kunst en wetenschap, verbonden met de raadpensionaris Rutger Jan Schimmelpenninck, zijn nazaten en hun bloed- en aanverwanten”.

Het bestuur heeft zich in de periode tot 2020 vooral gericht op de eerste 3 generaties: de raadpensionaris, zijn zoon Gerrit en zijn kleinzoon Rutger Jan met respectievelijke echtgenoten. In 2021 heeft het bestuur de eerste stappen gezet om ook het erfgoed te verwerven van de achterkleinzoon Lodewijk Hieronymus graaf Schimmelpenninck (1858-1942). Hij heeft met zijn echtgenote Eugenie Lucius het Nijenhuis bewoond van 1888 tot hun overlijden in 1941/42. In die periode is het huis tweemaal verbouwd en uitgebreid. Sindsdien is de inrichting van de belangrijkste ruimten in het huis nauwelijks meer veranderd. Ook het erfgoed van de volgende bewoner van het Nijenhuis, Rutger Jan Eugen graaf Schimmelpenninck (1892-1945) en echtgenote heeft de afgelopen jaren aandacht van de stichting gekregen.

2. **Staatslieden:**

De raadpensionaris Rutger Jan Schimmelpenninck is geboren op 31 oktober 1761 te Deventer en overleden op 15 februari 1825 te Amsterdam. Hij heeft een belangrijke rol vervuld bij de staats- en natievorming vanaf 1780. Hij was onder meer lid van de eerste nationale vergadering in 1796 en ambassadeur te Londen en Parijs. Zijn belangrijkste functie was raadpensionaris in de periode 1805/1806, de hoogste staatkundige positie in Nederland in de Bataafs-Franse tijd. Deze functie eindigde met de benoeming van Lodewijk Napoleon tot koning. Zijn zoon Gerrit Schimmelpenninck (1794-1863) en kleinzoon Rutger Jan Schimmelpenninck (1821-1893) hebben ministeriële functies vervuld en de verzameling, die hieronder wordt beschreven, uitgebreid.

3. **Wet bescherming cultuurbezit:**

Bij besluit van de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur- en Wetenschappen van 20 mei 2003 is de verzameling raadpensionaris R.J. Schimmelpenninck geplaatst als verzameling op de lijst van beschermde voorwerpen en verzamelingen behorende bij de Wet tot Behoud van Cultuurbezit. Volgens dit besluit omvat deze verzameling: “het portret van R.J. Schimmelpenninck en het portret van zijn echtgenote Catharina Nahuys alsmede andere objecten van de persoonlijke verzameling, waarvan een volledige inventarisatie nog moet plaatsvinden.”

4. **De verzameling:**

De verzameling van voorwerpen van kunst en wetenschap, zoals deze zich bevindt in het Nijenhuis te Diepenheim, Overijssel, bestaat uit:

- 1) Portretten en andere schilderijen, aquarellen, tekeningen;
- 2) Bibliotheek;
- 3) Archief
- 4) Meubelen;
- 5) Zilver
- 6) Glaswerk en serviezen
- 7) Kleding en accessoires;
- 8) Foto's
- 9) overige

verder te noemen: de Verzameling.

De voormalige havezate Nijenhuis met omringend landgoed is in 1799 door de familie Schimmelpenninck gekocht en sindsdien in de familie gebleven. Door vererving is het Nijenhuis en de Verzameling in eigendom overgegaan op mr. L.H. graaf Schimmelpenninck (1921-2009). Het Nijenhuis (opstallen en ondergrond) is sinds 1994 eigendom van Landgoed Nijenhuis en Westerflie B.V. De aandelen zijn in handen van diens afstammelingen. In 2008 heeft mr. L.H. graaf Schimmelpenninck het archief en de bibliotheek behorende tot de Verzameling onder bepaalde voorwaarden overgedragen aan de stichting. Bij zijn overlijden in 2009 zijn belangrijke familieportretten en inventarisgoederen gelegateerd aan de stichting. Zijn zoon Ir. A.H. graaf Schimmelpenninck en zijn echtgenote zijn sinds februari 2012 de hoofdbewoners van het Nijenhuis, dat in 2011-2012 een grote renovatie heeft ondergaan. Deze renovatie heeft er voor de stichting in geresulteerd dat de historische afdeling van het Nijenhuis via een aparte brug een eigen ingang heeft en apart beveiligd wordt en dat een moderne en vergrote archiefruimte in de historische afdeling beschikbaar is gekomen, alsmede verdere faciliteiten om bezoekers te ontvangen.

5. **Verwerven en uitbreiden van de Verzameling:**

In 2015, 2020 en 2025 heeft de stichting de Verzameling aanzienlijk uitgebreid door verwerving van schilderijen en andere historische objecten. Inmiddels zijn vrijwel alle objecten die zich bevinden in de historische afdeling en historische objecten die zich elders in het Nijenhuis bevinden eigendom geworden van de stichting.

6. **Beheren en conserveren en voor wetenschappelijk onderzoek toegankelijk maken:**

Om haar doelstellingen te bereiken staan de stichting diverse middelen en werkwijzen ter beschikking, die het behoud, het beheer en de bredere bekendheid met de genoemde onderdelen van de Verzameling ten goede kunnen komen. Hierbij zijn de volgende activiteiten te onderscheiden:

- 1) het creëren van optimale bewaaromstandigheden voor duurzaam behoud;
- 2) inventarisatie, catalogisering, standplaatsbepaling;
- 3) conservering en restauratie;
- 4) beschikbaarstelling van kennis door publicatie op de website van de Stichting en door publicaties van anderen te stimuleren;

5) exposities en bruiklenen voor tentoonstellingen, seminars.

De belangrijkste historische objecten, het archief en de bibliotheek bevinden zich in het rechterdeel van het huis. Dit deel van het huis is in 2012 verder ingericht voor bezoek en onderzoek en heeft met een nieuwe entree aan de zuidkant een eigen toegang gekregen. Het archief is daarbij ondergebracht in een speciaal daarvoor ingerichte en geconditioneerde ruimte. Er is ook een studie-/vergaderruimte ingericht.

Inmiddels is het grootste deel van de Verzameling geïnteriseerd. De stichting zal de inventarisatie in de jaren 2026-2028 zoveel mogelijk voltooien en beter toegankelijk maken.

Het bestuur ziet het als zijn taak dat de Verzameling verantwoord kan worden gehouden. In de jaren 2026-2028 zal de Stichting voortgaan met restauraties aan schilderijen, meubels etc.

7. **Onderzoek en publicaties:**

Met de plaatsing van de inventarisatie van de bibliotheek en van het archief tot 1900 op de website is de toegankelijkheid van het papieren erfgoed dat de Stichting beheert enorm toegenomen. Vanaf 2024 wordt het archief tot 1940 geïnteriseerd. De aldus uitgebreide inventaris wordt in 2026 via de website toegankelijk. De stichting zal onderzoek naar de raadpensionaris en opvolgende generaties, in het bijzonder bewoners van het Nijenhuis, stimuleren en faciliteren.

Onderzoekers en auteurs kunnen verzoeken indienen voor een bezoek of een onderzoek. Veelvuldig wordt hiervan gebruik gemaakt. Zoals uit het jaarverslag 2025 blijkt zijn er de laatste jaren meerdere publicaties verschenen. In 2026 is een belangrijke biografie in de vorm van een proefschrift verschenen "De vergeten Minister-President" over Gerrit Schimmelpenninck (1794-1863), gesteund door de stichting.

8. **Publieke toegankelijkheid:**

Via de website van de stichting kunnen geïnteresseerden zich melden voor een groepsrondleiding door het museale deel van het huis en -op speciaal verzoek- ook in het linker, bewoonde deel van het huis. Daarnaast kunnen individuele bezoekers zich inschrijven voor een van de rondleidingen die jaarlijks op Tweede Pinksterdag worden gegeven. Bezoekers van het Nijenhuis registreren zich in een gastenboek. De stichting organiseert af en toe een publieksbijeenkomst/seminar met een kleine tentoonstelling en werkt ook mee aan tentoonstellingen van andere instellingen door objecten in bruikleen af te staan.

Aldus vastgesteld in de bestuursvergadering van 11 april 2026
Diepenheim.